

Η ΕΠΟΜΕΝΗ ΗΜΕΡΑ ΤΩΝ ΕΚΛΟΓΩΝ

Όλες οι ενδείξεις οδηγούν στο συμπέρασμα ότι θα έχουμε βουλευτικές εκλογές το αργότερο τον επόμενο Μάιο και η ομιλία του πρωθυπουργού στην Ιθάκη έδωσε τον τόνο όχι μόνο της προεκλογικής εκστρατείας του ΣΥΡΙΖΑ, αλλά και της μετεκλογικής πολιτικής λειτουργίας του, η οποία όπως σωστά επισημαίνει σε άρθρο του στο Protagon ο Μιχάλης Μιχαήλ ¹ προετοιμάζει την πόλωση στην οποία θα επιχειρήσει να εγκλωβίσει την κεντροαριστερά.

Αυτή η πόλωση κατά τη γνώμη μου όχι μόνον επιχειρεί να εγκλωβίσει ή να διχάσει το ΚΙΝΑΛ και όποιο άλλο κόμμα του μεσαίου χώρου έχει κοινοβουλευτική παρουσία στην επόμενη Βουλή, αλλά υπάρχει ο κίνδυνος να λειτουργήσει διχαστικά στο κοινωνικό σώμα και να μην επιτρέψει πολιτικές συγκλίσεις και κοινωνικές συναινέσεις σε μείζονα εθνικά θέματα.

Γι' αυτό στις εκλογές πρέπει πάνω από όλα να ηττηθούν στρατηγικά όχι κάποιες θεωρητικές ιδέες περί της κοινωνίας, αλλά οι πολιτικές βάσεις της πόλωσης και του διχαστικού λόγου. Δηλαδή ο ταξικός και ο εθνικιστικός λαϊκισμός.

Αυτό δεν σημαίνει ότι πρέπει να απαλλάξουμε των διαχρονικών ευθυνών του το πολιτικό σύστημα της μεταπολίτευσης (κυβερνήσεων και αντιπολιτεύσεων), ούτε να αρνηθούμε το μερίδιο της ευθύνης μας, όσοι μετείχαμε σε αυτό, αλλά την επόμενη ημέρα, μετά τις εκλογές, είναι πλέον αναγκαίο να προετοιμασθεί η χώρα και ο λαός μας για μια νέα μεταπολίτευση. Προκειμένου να επιβιώσουμε στις επόμενες δεκαετίες, με τους νέους κινδύνους (από την κλιματική αλλαγή, τις μετακινήσεις των πληθυσμών, τις επιπτώσεις της παγκοσμιοποίησης στο χρηματοπιστωτικό σύστημα) και με τις νέες προκλήσεις (από τη εξέλιξη των επιστημών και την 4^η βιομηχανική επανάσταση).

Όστε να αντιμετωπίσουμε και τα εγγενή προβλήματα της χώρας μας, όπως είναι το δημογραφικό, οι αδυναμίες των θεσμών, η περιορισμένη παραγωγική βάση, τα προβλήματα της παιδείας και η απουσία κουλτούρας πρόβλεψης και προγραμματισμού του πολιτικού και διοικητικού συστήματός μας.

Επομένως, η κυβέρνηση που θα προκύψει μετά τις επόμενες εκλογές δεν θα κληθεί μόνο να εφαρμόσει το πρόγραμμά της, για το οποίο θα την έχει ψηφίσει ο λαός, αλλά θα έχει και το βαρύ ιστορικό καθήκον μιας υπέρβασης: Να επιδιώξει μια ευρεία πολιτική σύγκλιση και κοινωνική συναίνεση και μια ευρεία κοινοβουλευτική πλειοψηφία, όχι μόνο για τα κλασικά εθνικά ζητήματα που αφορούν την εξωτερική πολιτική και την άμυνα της χώρας, αλλά και για:

- την αναθεώρηση του Συντάγματος,
- την εκλογή του επομένου Προέδρου της Δημοκρατίας,

¹ <https://www.protagon.gr/apopseis/i-pagida-tis-ithakis-me-to-tyraki-stin-kentroaristera-44341675055>

- έναν εκλογικό νόμο που θα εξασφαλίζει αντιπροσωπευτικότητα αλλά και κυβερνησιμότητα,
- ανεξάρτητη δικαιοσύνη και πραγματικά ανεξάρτητες αρχές,
- αποκομματικοποιημένη δημόσια διοίκηση με αξιοκρατία και διαφάνεια στη λειτουργία της και χωρίς πελατειακές αποκλίσεις,
- κανονιστικό πλαίσιο για την παιδεία (που θα εξασφαλίσει την κοινοβουλευτική πλειοψηφία του νόμου Διαμαντοπούλου) και
- μεσοπρόθεσμο πρόγραμμα αντιμετώπισης του δημογραφικού προβλήματος της χώρας.

Εάν το πετύχουμε αυτό, είναι εύλογο να αποτελούν πεδία πολιτικού διαλόγου και αντιπαράθεσης:

- η διάρθρωση του κρατικού προϋπολογισμού και το φορολογικό σύστημα,
- το κανονιστικό και επιχειρησιακό πλαίσιο υποστήριξης της επιχειρηματικότητας και δημιουργίας νέων θέσεων εργασίας,
- το δίκτυο κοινωνικής προστασίας για τις ευαίσθητες ή αποκλεισμένες κοινωνικές ομάδες,
- το μίγμα δημόσιου και του ιδιωτικού τομέα της υγείας για την κάλυψη του πληθυσμού και το ασφαλιστικό σύστημα,
- ο βαθμός αποκέντρωσης και ο ρόλος των περιφερειών στην περιφερειακή ανάπτυξη και των δήμων στην κοινωνική πολιτική,
- η δημόσια ασφάλεια, η πολιτική προστασία και η προστασία των κρίσιμων υποδομών,
- η προετοιμασία της χώρας μας για να αντιμετωπίσει τους νέους κινδύνους και τις νέες προκλήσεις που ήδη ανέφερα.

Ποιός είναι ο μεγαλύτερος κίνδυνος μετά τις επόμενες εκλογές; Να επανέλθει στον δημόσιο διάλογο η αντιπολιτευτική ρητορική της περιόδου 2010–2014 και να διαρραγεί ο κοινωνικός ιστός που μας επιτρέπει, παρά τις ιδεολογικές, πολιτικές και κοινωνικές διαφορές μας, να συγκατοικούμε σ' αυτή τη χώρα, να μιλάμε την ίδια γλώσσα, να νιώθουμε κοινή πολιτισμική καταγωγή και να ονειρευόμαστε ένα καλύτερο μέλλον για τα παιδιά και τα εγγόνια μας.

Θα το πω με ένα βαρβαρισμό «Η κοινωνία μας πρέπει να πολώσει απέναντι στην πόλωση». Να απομονώσει όσους πολιτικούς διχάζουν. Όχι για λόγους αστικής πολιτικής ευγένειας, αλλά γιατί πρέπει να καταστραφούν τα τελευταία όπλα της λαϊκιστικής ρητορικής που επενδύει στο κοινωνικό θυμικό. Ούτε γιατί χρειάζονται «ίσες αποστάσεις απέναντι στα άκρα», αλλά γιατί ο δημοκρατικός διάλογος, η δημοκρατική ανοχή και η δημοκρατική συνεννόηση πρέπει να αποκτήσουν αντιπολιτική και επιθετική δημοκρατική ρητορική (άλλος ένας χρήσιμος βαρβαρισμός). Ωστε μετά τις εκλογές να μη μπορεί να ξαναφυτρώσει εύκολα ο διχαστικός λόγος.

Δεν προτείνω σιωπηρή ή παθητική αντιμετώπιση των πολιτικών επιθέσεων, αλλά πολιτική αντιπαράθεση που απευθύνεται στη λογική και όχι στο θυμικό. Ιδιαίτερα όσοι έχουμε βιώσει στην οικογένειά μας τα αποτελέσματα των

εθνικών διχασμών, έχουμε και παιδαγωγική ευθύνη απέναντι στην κοινωνία μας.

Και γιατί όλα αυτά ; Όχι για λόγους πολιτικού *comme il faut*, αλλά γιατί όπως ήδη ανέφερα, υπάρχουν δημόσιες πολιτικές που πρέπει να διασφαλίσουν πολιτική σύγκλιση και κοινωνική συναίνεση προκειμένου να πετύχουμε μη αντιστρεπτές αλλαγές, που θα αντέξουν στο χρόνο.

Και εύλογα κάποιος μπορεί να αναρωτηθεί :

- *Τι προτείνεις; Εθνική Κυβέρνηση;*
- Όχι, προτείνω πολιτική σύγκλιση στα μείζονα εθνικά ζητήματα.
- *Και όποιους πολιτικούς δεν θέλουν πολιτική σύγκλιση, τους παρακαλάμε;*
- Όχι βέβαια. Συμβάλλουμε στην απομόνωσή τους.

Και ελπίζω ότι οι όποιες εκατέρωθεν προσπάθειες δημιουργίας μετώπων, να πετύχουν μηδενικό άθροισμα.

Για τους λόγους αυτούς, προτείνω να προσπαθήσουμε να πάρει χώρο στην ατζέντα του δημοσίου διαλόγου **η επόμενη ημέρα** και οι αναγκαίες δημόσιες πολιτικές, γεγονός που θα συμβάλει και σε έναν πιο ορθολογικό και λιγότερο θυμικό εκλογικό προσανατολισμό των πολιτών, αλλά πιθανόν και στην επανενεργοποίηση όσων απομακρύνθηκαν εξαιτίας της απογοήτευσης που τους προκάλεσε η διαμάχη των συμβολισμών που δεν απαντά στα σημερινά και τα αυριανά ζητήματα της ζωής τους.

Και επειδή κάποιος θα μπορούσε να μου πει ότι προς το παρόν τον απασχολεί η προηγούμενη ημέρα και η ημέρα των εκλογών, υπενθυμίζω ότι οι πολίτες ψηφίζουν αξιοποιώντας βέβαια την εμπειρία τους από το χτες και το σήμερα, αλλά συνήθως ψηφίζουν για το αύριο και επομένως τους είναι χρήσιμη η συζήτηση για την επόμενη μέρα.

Έχω δε την εντύπωση ότι εάν στερήσουμε από την πόλωση τον *partenaire* της θα αρχίσει να χτυπάει το κεφάλι της στον τοίχο.

Άλλωστε η θυμωμένη ψήφος δεν δίνει σημαντική χρονική πίστωση, την οποία έχει ανάγκη η Βουλή που θα προκύψει από τις επόμενες εκλογές.